

Företagspolicy

Fastställd av Kommunfullmäktige 2017-09-20 § 205

1. Bakgrund

Kommunallagen ställer krav på uppsikt och kontroll över all kommunal verksamhet, även den som ägs och bedrivs i bolagsform. De kommunalt ägda bolagen representerar stora tillgångar som kommunfullmäktige har ett politiskt och ekonomiskt ansvar för, varför en löpande kontroll över bolagens utveckling, resultat och ställning är nödvändig.

Att en viss kommunal verksamhet drivs i bolagsform har organisatoriska eller ekonomiska orsaker. Den sammanvägda koncernnyttan/samhällsnyttan skall tillgodoses före enskilda bolags intressen.

Det är därför viktigt att kommunen utvecklar och kommunicerar en klar och tydlig bild av varför bolagen ägs och hur de ska utvecklas. Genom att använda och utveckla de formella styrinstrumenten, såsom bland annat företagspolicy och ägardirektiv, i dialog med bolagets ledning läggs grunden för en kultur som gör det möjligt att styra och följa upp att verksamheten i bolagen bedrivs i önskad riktning.

Företagspolicyn gäller för helägda bolag. I bolag som ägs, eller där inflytande utövas, tillsammans med andra ska kommunen eftersträva att direktiv med samma intentioner som i detta dokument ges till bolagets ledning ifrån ägarna i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållanden, verksamhetens art och omständigheter i övrigt. Detta ska regleras i aktieägaravtal.

2. Syfte

Syftet med företagspolicyn är dels att förtydliga det gemensamma regelverket för att utveckla den kommunala verksamheten och att fastslå rollfördelningen mellan kommunen som ägare och bolagen, dels att tydliggöra styrelsens roll och ansvar i bolagen.

3. Bolagsformen

Målet är att bolagen skall bedriva sin verksamhet ekonomiskt självbärande utan kommunala bidrag. Undantag kan vara bolag där andra skäl än ekonomiska ligger till grund för bolagsformen.

4. Ägarstyrning

Kristianstads kommun har bildat en aktierättsligt äkta koncern för sina helägda bolag. Kristianstads Kommunföretag AB (KKF) utgör passivt moderbolag i koncernen som äger och förvaltar aktierna i de helägda kommunala bolagen. KKF svarar för finansiell och skattemässig samordning mellan bolagen i kostnadsbesparande syfte. KKF skall inte utan kommunfullmäktiges godkännande lämna ägardirektiv beträffande dotterbolagens operativa verksamhet, då denna uppgift är kommunens angelägenhet.

Kommunfullmäktige som ägare utövar formellt sin roll gentemot bolagen genom att:

- fastställa bolagsordningar
- utse styrelser
- utse lekmannarevisorer

Företagspolicy

Fastställd av Kommunfullmäktige 2017-09-20 § 205

- fastställa företagspolicy och ägardirektiv
- fullmäktige ska ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet. Exempel på frågor av principiell beskaffenhet är:
 - Bolagsbildningar
 - Strategiska förvärv eller försäljning av aktier eller andelar som ej avser kapitalplacering
 - Avyttring av dotterbolagsaktier
 - Start eller avveckling av rörelsegränar eller affärsområden
 - Förvärv, investeringar eller försäljningar av fastigheter eller andra tillgångar vilka är av väsentlig omfattning.

4.1 Övriga styrinstrument/koncernsamordning

Utöver de formella styrinstrumenten har också kommunen fastställt övergripande direktiv och riktlinjer som gäller för kommunens verksamheter. Bolagen verka för att innehållet inarbetas i bolagens egna direktiv och riktlinjer i den omfattning som är rimlig med hänsyn till varje bolags branschspecifika förhållanden.

4.1.1 Personal

Det skall finnas av bolagens styrelser fastställt program med personalpolitiska riktlinjer, med i princip samma innehåll och inriktning som motsvarande för kommunen.

Det skall finnas av bolagens styrelser fastställt program med lönepolitiska riktlinjer, med i princip samma innehåll och inriktning som motsvarande för kommunen.

Bolagen skall samverka i utbildningsfrågor med kommunen och övriga kommunföretag. Samverkan skall inriktas på utbildningsinsatser av gemensamt intresse och avse såväl planering som genomförande.

4.1.2 IT

Bolagen skall samverka i IT-frågor med kommunen och övriga kommunföretag. Samverkan skall inriktas på IT-frågor av gemensamt intresse, såsom erfarenhetsutbyte, kompetensutveckling, upphandling, standardisering av teknik samt applikationer av koncerngemensamt intresse, t.ex. e-post och hemsidor.

Särskild uppmärksamhet skall ägnas att utnyttja IT som medium för information till kunder och kommuninvånare. IT-gränssnitt och presentation/layout skall samordnas så att koncernsamband och ägarskap tydliggörs och att åtkomst underlättas.

4.1.3 Miljö

Det skall finnas av bolagens styrelser fastställd miljöpolicy, som utgår från bolagens verksamhet. Bolagen skall eftersträva miljövänlighet och miljömedvetande i syfte att bidra till ett uthålligt samhälle.

4.1.4 Finans

Bolagen skall delta i ett finansiellt samarbete med kommunen och kommunföretagen i övrigt. Samarbetet skall avse resp. utvecklas med följande inriktning:

Företagspolicy

Fastställd av Kommunfullmäktige 2017-09-20 § 205

- Bolagen ska fastställa en egen finanspolicy som utgår från innehållet kommunens finanspolicy
- Gemensam upphandling av bank-, koncernkonto- och andra finansiella tjänster
- Upplåning och kreditsäkerhet. Bolagen får endast uppta eller omsätta externa lån med kommunal borgen som säkerhet. Bolagens totala låneskuld får inte överstiga av kommunen fastställd borgensram

4.1.5 Ekonomisk planering och rapportering

- Bolagen skall överlämna sina drift- och investeringsbudgetar för nästkommande år på sätt och tidpunkt som kommunstyrelsen bestämmer.
- Bolagen skall upprätta delårsbokslut på sätt och tidpunkt som kommunstyrelsen bestämmer.
- Bolagen skall lämna underlag för sammanställd redovisning på sätt och tidpunkt, som kommunstyrelsen bestämmer. Bolagens redovisning skall löpande anpassas till kvalitetskrav, som ställs på sammanställd redovisning och koncernredovisning.
- Bolagens årsredovisningar skall vara behandlade och undertecknade av bolagens respektive styrelser vid tidpunkten för den kommunala årsredovisningens behandling i kommunstyrelsen.

4.1.6 Upphandling

Det skall finnas av bolagens styrelse fastställd policy för bolagens upphandling med i princip samma innehåll och inriktning som gäller för kommunen.

Bolagens upphandling skall inriktas på samverkan inom kommunkoncernen. Bolagen skall medverka i koncerngemensamma upphandlingar med samma förutsättningar som övriga deltagare.

Inköp och avrop skall ske från koncerngemensamma avtal, som bolaget omfattas av.

4.1.7 Revision

Kommunstyrelsen ansvarar för samordnad upphandling av yrkesrevisorer i de helägda kommunala bolagen.

För samtliga helägda bolag utses yrkesrevisor från det revisionsföretag som antas efter genomförd upphandling

Lekmannarevisorer i bolagen utses och verkar i enlighet med kommunens revisionsreglemente.

4.1.8 Intern kontroll

Det skall finnas av bolagens styrelser fastställda regler för intern kontroll med i princip samma innehåll och inriktning som gäller för kommunen.

Det skall finnas av bolagens styrelser fastställd plan för hur den interna kontrollen skall bedrivas löpande resp. för visst år.

Företagspolicy

Fastställd av Kommunfullmäktige 2017-09-20 § 205

Bolagens styrelser skall årligen avge rapport till kommunen och dess revisorer hur den interna kontrollen bedrivits och sina slutsatser i anledning av rapporten. Rapporten skall lämnas på sätt och tidpunkt som kommunstyrelsen bestämmer.

4.1.9 Information

Bolagens verksamhet ska, såvida affärsmässighet eller sekretessregler inte motiverar annat, bedrivs i enlighet med kommunens kommunikationspolicy i relation till media och allmänhet.

4.1.10 Bolagsstyrningsrapport

Bolagen skall i en särskild bolagsstyrningsrapport årligen lämna följande information till kommunen och lekmannarevisor:

1. Om utvärdering av verkställande direktören genomförts.
2. Om styrelseledamöterna eller verkställande direktören har uppdrag, aktier, andelar eller andra intressen i företag som bolaget har affärsförbindelser med eller som är verksamt i samma bransch som bolaget.
3. Hur styrelsearbetet bedrivits, inkluderande eventuell arbetsfördelning, antal sammanträden, genomsnittlig närvaro samt vem som varit sekreterare vid styrelsens sammanträden.
4. Hur den interna kontrollen, både vad gäller uppfyllande av bolagets syfte, av ägaren beslutade verksamhetsmål och finansiell rapportering, är organiserad och hur väl den fungerat under senaste räkenskapsåret.
5. Hur bolagets risker bedömts och följts upp.
6. Hur bolaget kommunicerar med revisorerna och lekmannarevisorerna.
7. Vilka ärenden som bolaget överlämnat till kommunen eller för att bereda kommunfullmäktige tillfälle att ta ställning.
8. En utvärdering av hur företagspolicyn följs och förklaringar till eventuella avvikelser från densamma.
9. Ett uttalande huruvida verksamheten är förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna som utgör ram för verksamheten.

Bolagsstyrningsrapporten skall överlämnas senast den 15 februari året efter det år den avser.

4.2 Ägardialog

Kommunstyrelsen har ansvar för uppsikten avseende de kommunala bolagen.

Bolagen är skyldiga att fortlöpande på kommunstyrelsens begäran informera om bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga utveckling. Bolagen är också skyldiga att informera kommunstyrelsen löpande om väsentliga händelser i verksamheten och i frågor som eventuellt kan bli föremål för kommunfullmäktiges ställningstagande.

Företagspolicy

Fastställd av Kommunfullmäktige 2017-09-20 § 205

En plan för möten mellan kommunen och bolagsledningarna fastställs årligen av kommunstyrelsen. Kommunen representeras vid dessa möten antingen av kommunstyrelsen, kommunstyrelsens arbetsutskott eller kommunstyrelsens presidium enligt beslutad plan.

Vid ett av dessa tillfällen möts kommun och bolag för en fördjupad ägardialog. Grunden för denna är en dagordning med inriktning på strategiska punkter, exempelvis:

- helhetsbilden med allmän genomgång av tillståndet i bolaget
- omvärldsanalys och branschanalys
- bolagets strategiska inriktning med koppling till ändamål, ägaridé och ägardirektiv
- affärs- och verksamhetsplan med ekonomiskt utfall kopplat till budget och prognoser
- aktuella rapporter inom viktiga områden t.ex. marknad, konkurrens, partners, miljöundersökningar, ledarskap, organisationsutveckling, IT-utveckling etc
- avkastning av bolaget, ekonomiskt och i perspektiv av kommunnytta
- utdelningsfrågor
- avstämning av befintliga ägardirektiv – diskussion om ev. nya
- samordningsfrågor inom kommunkoncernen
- ägarens förväntningar i övrigt och krav på bolaget ur ett kommunövergripande perspektiv
- kultur- och attitydfrågor i synen på bolaget som en del av kommunens verksamhet

5. Formella styrinstrument

5.1 Bolagsordning

Bolagsordningen lägger grunden för bolagets existens. I den anges vad bolaget skall ägna sig åt, dess föremål för bolagets verksamhet och ett antal grundläggande regler för aktiekapital, styrelsesammansättning, räkenskapsår och vilka ärenden som ska förekomma på ordinarie stämma. Av bolagsordningen ska det kommunala ändamålet för verksamheten framgå.

5.2 Bolagsstämma/Ombud

Kommunens ombud vid bolagsstämma utses av kommunstyrelsen och förses med vederbörlig fullmakt. Kommunstyrelsen beslutar också om instruktion för stämooombuden. För de bolag som ingår i den aktierättsligt äkta koncernen bekräftas kommunstyrelsens beslut formellt genom ett eget beslut i Kristianstads Kommunföretag (KKF). Instruktionerna till

ombuden får omfatta alla frågor som skall behandlas på bolagsstämma. Ärende som kommunen önskar ta upp på bolagsstämma skall grundas på kommunfullmäktiges beslut, denna företagspolicy, ägardirektiv eller kommunstyrelsens reglemente.

Ombud vid bolagsstämma i dotterdotterbolag, ~~för närvarande AB Allön och C4 Elnät AB,~~ utses av dess moderbolag och förses med vederbörlig fullmakt. Instruktion till stämooombuden ges i enlighet med kommunstyrelsens beslut.

Ägarens aktier skall vid bolagsstämman representeras av ett ombud. Oppositionen äger rätt att närvara med en observatör.

Företagspolicy

Fastställd av Kommunfullmäktige 2017-09-20 § 205

5.3 Ägardirektiv

Företagspolicy och ägardirektiv som är antagna av kommunfullmäktige eller direktiv antagna av kommunstyrelsen med anledning av dess uppsiktsplikt, överlämnas via ombud till bolagsstämman. Ägardirektiv som sedan beslutas på bolagsstämman är bindande för bolaget och dess ledning. Ägardirektiven, som är individuella, anger riktning, ramar och mål för det specifika bolaget med utgångspunkt från aktiebolagslagen och det kommunala ändamålet. Syftet med ägardirektiven är att ge övergripande strategiska riktlinjer till bolagets ledning. Ägardirektiven är strukturerade på likartat sätt för samtliga bolag.

5.4 Ägardirektivens struktur och innehåll

- Ägaridé - beskriver idé och syfte med det kommunala ägandet. Motiv för aktiebolagsformen
- Verksamhetens inriktning - strategisk inriktning och utveckling
- Miljöperspektivet
- Ekonomiperspektivet
- Samordning och dialog

Direktiven skall upprättas i samråd med bolagen för att dessa ska kunna ta ansvar för de uppgifter som i samförstånd lagts på dem. Viktiga inslag i ägarstyrningen är ett aktivt styrelsearbete och förtroende mellan ägaren och av denne utsedda styrelsen.

Uppföljning av ägardirektiven innebär att bolaget i sin förvaltningsberättelse ska redogöra för hur bolaget utvecklas i förhållande till ägarens intentioner.

Kommunstyrelsen svarar för att direktiv och företagspolicy är aktuella och föreslår eventuella förändringar för beslut i kommunfullmäktige.

Ägardirektiv som gäller för respektive bolag, gäller även för eventuella dotterbolag till dessa bolag om inget annat särskilt anges.

6. Styrelse - styrelsearbetet

6.1 Tillsättande av styrelse, styrelsens sammansättning

Det är ägarens ansvar att tillsätta en styrelse med förutsättningar att rätt tillvarata bolagets och ägarens intressen samt att ge styrelsen mandat att aktivt verka inom aktiebolagslagen och givna ramar.

Ledamöter och suppleanter i styrelsen utses av kommunfullmäktige för en tid av två år. Kommunfullmäktige utser ordförande och vice ordförande i bolagets styrelse för en tid av två år. Uppdragen upphör vid slutet av den ordinarie bolagsstämma (årsstämma) som hålls under det andra räkenskapsåret efter det år då styrelsen utsågs.

För suppleants inträde skall gälla samma regler som för de ersättare som går in i de kommunala nämnderna.

Företagspolicy

Fastställd av Kommunfullmäktige 2017-09-20 § 205

6.2 Styrelsens ledamöter

En styrelseledamot är syssloman i förhållande till bolaget. Det innebär att ledamoten är skyldig att ägna uppdraget den tid och omsorg som behövs för att på bästa sätt tillvarata bolagets intresse. En styrelseledamot skall alltså verka för att kommunens ändamål med verksamheten, så som det kommer till uttryck i bolagsordningen och ägardirektiv, förverkligas.

6.3 Styrelsens uppgifter

Styrelsens huvudsakliga uppgifter är att fastställa strategin för bolagets verksamhet, säkerställa att bolaget har en effektiv ledning, följa upp och kontrollera verkställande direktörens förvaltning, se till att kommunfullmäktige får ta ställning innan beslut fattas i bolaget i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars större vikt samt se till att bolagets aktieägare och omvärld informeras om bolagets utveckling och ekonomiska situation.

Styrelsen skall årligen utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen skall minst omfatta om styrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter, om dess arbetsformer fungerar och om den är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning. Om styrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas skall styrelsen åtgärda bristerna eller anmäla dem till ägaren.

Styrelsen skall årligen utvärdera verkställande direktörens insatser, varvid endast styrelseledamöterna skall närvara.

6.4 Arbetstagarrepresentanter i styrelser

Lagen om styrelserepresentation (1987:1245) gäller i alla av kommunen helägda bolag och dotterbolag.

Huvudregeln innebär att de anställda har rätt att utse två ledamöter och två suppleanter till styrelsen i företag med minst 25 anställda. Beslut om inrättande av styrelserepresentation fattas av lokal arbetstagarorganisation, som ingått kollektivavtal med företaget. Finns fler arbetstagarorganisationer inom företaget och de inte kan enas om valen, fördelas platserna mellan dessa efter deras representativitet på arbetsplatsen. Arbetstagarna bör utses bland de anställda vid företaget. Ingår bolaget i en koncern under moderbolaget Kristianstad Kommunföretag AB (KKF) utses arbetstagarrepresentanterna så att samma företrädare i görlig mån representerar såväl moderbolag som dotterbolag.

Då styrelsens sammansättning speglar den politiska ställningen i kommunen, kan bolagen påräkna dispens enligt lagens § 17, d.v.s. arbetstagarrepresentanterna har inte rätt att delta vid beslutsfattande men rätt att få avvikande mening till protokollet.

Bolagen ska träffa avtal med de lokala arbetstagarorganisationerna.

7. Verkställande direktör

Alla frågor som rör verkställande direktörens anställningsförhållande beslutas av bolagets styrelse. Beslut om anställning av ny bolags VD eller beslut om större förändring av gällande

Företagspolicy

Fastställd av Kommunfullmäktige 2017-09-20 § 205

avtal fattas efter att samråd mellan kommunstyrelsens arbetsutskott och bolagets presidium genomförts. Samråd skall protokollföras.

Beslut om bolags VD:s lönesättning och andra anställningsvillkor ska föregås av samråd mellan respektive bolags presidium och VD i Kristianstad Kommunföretag AB. Samrådet skall protokollföras.

8. Arvoden

Kommunfullmäktige fastställer grunderna för arvode och andra ersättningar som skall utgå till styrelseledamöter och suppleanter samt de revisorer och suppleanter som utses av kommunfullmäktige.

9. Kommunala beslut (myndighetsutövning)

Kommunala beslut, som fattas med stöd av lag och som det är kommunens angelägenhet att besluta om, skall inte bli föremål för ägaredirektiv utan, sedan lagakraftvunnet beslut föreligger, vara omedelbart gällande för berört kommunföretag. Sådana beslut behandlas inte av bolagsstämma.

10. Tvister

Vid tvister mellan förvaltning och kommunalt bolag eller mellan de kommunala bolagen inbördes, skall parterna genom inbördes förhandlingar söka träffa överenskommelse. Om samförstånd inte uppnås, skall parterna utan onödigt dröjsmål hänskjuta frågan till kommunstyrelsen som äger rätt att besluta i tolknings- och tillämpningsfrågor. Varje bolag skall vid kommuninterna avtal undvika skiljedoms klausuler. Parterna skall istället i avtalen komma överens om att en eventuell framtida tvist skall hänskjutas till kommunstyrelsen som äger rätt att besluta i tolknings- och tillämpningsfrågor.